gemeente **Roermond**

VOORSTEL AAN DE RAAD VAN DE GEMEENTE ROERMOND

Onderwerp: **Jaarstukken 2023**
Zaaknummer: **14159-2024**
Datum: **28 mei 2024**

Inleiding
Bijgaand ontvangt u de jaarstukken 2023 (bijlage 1), inclusief de daarbij behorende bijlagen (bijlagen 2 t/m 7).

Middels een stoplichtenrapportage, vergelijkbaar aan de 2e tussenrapportage 2023, wordt er verantwoording gegeven over de behaalde resultaten van 2023, welke in de programmabegroting 2023 zijn opgenomen. Tevens geven wij in het jaarverslag op inhoud ook een toelichting op de volgende punten:
- Specifieke keuzes begroting 2023;
- Resultaatbestemming jaarrekening 2022;
- Budgetoverheveling jaarrekening 2022.

Vanuit het jaarrekeningresultaat zijn er voorstellen tot budgetoverheveling en resultaatbestemming gedaan. Deze voorstellen treft u in de bijlagen 3 en 4 bij dit voorstel.

Als gevolg van de nog lopende accountantscontrole kunnen nog, niet materiële, financiële opmerkingen door de accountant worden geconstateerd. Deze opmerkingen hebben geen invloed op de verklaring betreffende de jaarrekening en worden door de accountant gerapporteerd in het door de accountant op te stellen accountantsverslag.
De voorliggende jaarrekening hoeft hierop niet meer te worden aangepast.

Argumenten

1.1 en 2.1 Het college legt verantwoording af en informeert uw raad.
Conform artikel 197 en 198 van de gemeentewet legt het college over elk begrotingsjaar verantwoording af middels de jaarrekening en het jaarverslag. Uw raad stelt de jaarrekening en het jaarverslag vast. De jaarstukken 2023 vormen het sluitstuk van de P&C cyclus 2023. In de P&C jaarplanning 2024 is een nadere uitwerking van het doel, de inhoud en de kaders voor de jaarstukken 2023 opgenomen. Voor het eerst dit jaar geeft het college zelf een verklaring omtrent de rechtmatigheid. Deze is te vinden in paragraaf 4.6 van de jaarrekening.

3.1 De bestemmingsreserves Arbeidsmarktregio Midden-Limburg en Bos en Natuur hebben een egalisatiefunctie.
Op basis van artikel 2.1 in de nota reserves en voorzieningen heeft elke reserve een functie. Beiden reserves hebben een egalisatiefunctie en worden ingezet om baten en lasten gelijkmatig te verdelen. De toevoegingen en onttrekkingen aan deze egalisatiereserves worden in de toekomst via de vaststelling van de jaarrekening door de raad geautoriseerd en hoeven dan niet meer via de resultaatbestemming te verlopen (artikel 2.4 nota reserves en voorzieningen).

4.1 Voorstel tot budgetoverhevelingen en resultaatbestemmingen.

Vanuit het positieve jaarrekeningsaldo ad € 26,4 miljoen wordt uw raad voorgesteld om € 2,7 miljoen over te hevelen naar 2024 en € 15,7 miljoen te bestemmen voor toekomstige uit te voeren activiteiten. Een nadere onderbouwing en totaaloverzicht is te vinden in bijlagen 3 en 4.
Daarnaast wordt toegevoegd om het restant ad € 8 miljoen toe te voegen aan de algemene reserve.

Kanttekeningen en risico's

1.1 De risico's zijn vertaald in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Elk jaar ontvangt de gemeenteraad bij de begroting en bij de jaarstukken een actueel overzicht van de dan geldende risico's inclusief beheersmaatregel. Dit actuele overzicht is opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

1.2 Er is nog geen definitieve controleverklaring en accountantsverslag

Medio september 2023 is bij de gemeente Roermond de interne adviseur integriteit, diversiteit en inclusie gestart. Voordat er beleid en acties vanuit deze functie worden opgepakt wordt momenteel nulmeting, op het gebied van integriteit, gehouden. Deze integriteitsmeting wordt op politiek-bestuurlijk en ambtelijk niveau uitgevoerd.
De accountant heeft besloten, op basis van de NV COS 720, de resultaten van dit onderzoek af te wachten en zal daarna pas de definitieve controleverklaring en het accountantsverslag afgeven. NV COS staat voor 'Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden.'
Doelstelling is om het concept accountantsverslag tijdig in bezit te hebben ter voorbereiding op de auditcommissie d.d. 11 juni aanstaande.

Historisch overzicht

- Besluit Begroting 2023 (zaaknummer 130222-2022)
- Besluit 1e, 2e en 3e Tussenrapportage 2023 (zaaknummers 24882-2023, 80295-2023 en 110028-2023)
- Besluit P&C jaarplanning 2024 (zaaknummer 118506-2023)
- Raadsinformatiebrief decembercirculaire (zaaknummer 56987-2023)

Financiële gevolgen

De financiële gevolgen zijn tevens opgenomen in het voorliggend boekwerk.

Resultaat 2023 (bedragen x € 1.000)	Lasten	Baten	Saldo
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	254.364	274.451	20.087
Mutaties in reserves	28.856	35.143	6.287
Gerealiseerd resultaat			**26.374***
Saldo voorgestelde budgetoverhevelingen			-2.650
Saldo voorgestelde resultaatbestemmingen			-15.714
Gerealiseerd resultaat na voorgestelde budgetoverhevelingen en resultaatbestemmingen			**8.010**

**Voor een bedrag van € 9,3 miljoen vallen, op advies van de accountant, de voorzieningen groot onderhoud en gebruikersonderhoud sportaccommodaties vrij en wordt voorgesteld hiervoor bestemmingsreserves te vormen.*

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het gerealiseerde resultaat over 2023 € 26,4 miljoen bedraagt.
Voorgesteld wordt om in totaal € 2,6 miljoen over te hevelen naar 2024 en € 15,7 miljoen te bestemmen voor uit te voeren toekomstige activiteiten.
Daarna resteert een positief resultaat van € 8 miljoen. Dit positieve saldo komt ten gunste van de algemene reserve.

Opbouw resultaat
Bij de primaire begroting 2023 werd er nog rekening gehouden met een tekort van € 1,3 miljoen. Dit saldo werd, met het vaststellen van de 2e en later de 3e tussenrapportage nog bijgesteld naar een positief saldo van € 11,5 miljoen.

U heeft in januari 2024 een raadsinformatiebrief met de effecten vanuit de decembercirculaire 2023 ontvangen. Hierin is het positief effect voor 2023 van € 3,8 miljoen gepresenteerd. Het begrotingssaldo 2023 zou daarmee uitkomen op € 15,3 miljoen. Dit saldo kan na afloop van het verslagjaar echter niet meer gewijzigd worden. Hierdoor blijft het totaal geprognotiseerde overschot na decembercirculaire 2023 gelijk aan het geprognotiseerde overschot in de door uw raad op 21 december 2023 vastgestelde 3° tussenrapportage 2023 van € 11,5 miljoen.

Het verschil tussen de 3e tussenrapportage en de jaarrekening 2023 bedraagt € 14,9 miljoen.

Resultaat 2023 ten opzichte van de gewijzigde begroting (bedragen x € 1.000)	Begroting 2023 na wijzigingen	Realisatie 2023	Afwijkingen ten opzichte van de begroting
Totale lasten	252.888	254.364	-1.475
Totale baten	258.061	274.451	16.390
Totaal saldo van baten en lasten	**5.173**	**20.087**	**25.260**
Mutaties in reserves	6.287	6.287	-
Gerealiseerd (netto) resultaat	**11.460**	**26.374**	**14.914**

Het verschil van € 14,9 miljoen wordt voornamelijk verklaard door de volgende onderdelen:
- Programma 7: vrijval voorziening groot onderhoud € 8,6 miljoen
- Programma 8: vrijval voorziening sportaccommodaties € 0,7 miljoen
- Overzichten: gemeentefonds, decembercirculaire 2023 € 4,2 miljoen

Voor een totale analyse per programma wordt verwezen naar de verschillenanalyses. Hierin worden alle afwijkingen > € 50.000 per programma verder toegelicht.

Financiële rechtmatigheidsverantwoording
Met ingang van het verslagjaar 2023 is de rechtmatigheid benadrukt doordat het college van burgemeester en wethouders een verantwoording over rechtmatigheid af moet geven in plaats van de accountant.
Op de raadsinformatiebijeenkomst d.d. 27 februari 2024 heeft Deloitte de aanwezigen meegenomen in de wijzigingen rondom de rechtmatigheidsverantwoording.
Een verandering die tot veel onduidelijkheid heeft geleid waaromtrent tot en met het tweede kwartaal van 2024 landelijk discussies zijn gevoerd door verschillende vakgroepen. Een oorzaak hiervan was dat de verandering in de wet niet tijdig was vertaald in hoe de accountant de rechtmatigheidsverantwoording controleert.

In het volgende overzicht is de financiële rechtmatigheidsverantwoording van de gemeente Roermond over verslagjaar 2023 weergegeven:

	Rechtmatigheidsverantwoording	
	Begrotingscriterium	***Bedragen x € 1.000***
1A	Overschrijding lasten programma's	5.765
1B	Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	693
2.	Ongeautoriseerde reserve mutaties	-
3.	Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld (gebaseerd op intern vastgelegde spelregels in bijvoorbeeld de financiële verordening art. 212 Gemeentewet over de P&C cyclus, budgetafwijkingen, budgetoverhevelingen etc.	-
	Subtotaal begrotingsonrechtmatigheden	*6.458*
4.	Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee als acceptabel wordt geduid (lasten waar een bijdrage of subsidie tegenover staat)	6.458
5.	Resterend saldo aan rechtmatigheidsonrechtmatigheden	-
	Voorwaardencriterium	
	Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed: - Advies organisatieontwikkeling - Schapenbegrazing/groenonderhoud - Bestrijding processierups - Kabelwerkzaamheden i.v.m. glasvezel	 241 253 263 70
	Totaal voorwaardencriterium	*827*
	M&O criterium	
	Bevindingen M&O (99 vorderingen)	300
	Totaal M&O criterium	*300*
	Totaal bruto rechtmatigheidsafwijkingen	**7.585**

De rechtmatigheidsafwijkingen bedragen in totaliteit € 7,6 miljoen. Aangezien dit bedrag hoger is dan de vastgestelde verantwoordingsgrens van € 6,5 miljoen is de conclusie dat de verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand zijn gekomen. De conclusie "niet rechtmatig" komt door aanpassing van het begrip begrotingsrechtmatigheid. In tegenstelling tot voorgaande jaren zijn overschrijdingen van lasten en investeringskredieten vanaf 2023 altijd onrechtmatig (in 2023 € 6,5 miljoen). Dit omdat gesteld wordt dat overschrijdingen in strijd zijn met het begrotingsrecht van de gemeenteraad. Echter, zelfs als de lastenoverschrijdingen in lijn zijn met afspraken met de raad, is het verplicht om dit als onrechtmatigheid op te nemen. Te denken valt aan hogere lasten die gecompenseerd worden door hogere baten, open-einde regelingen en overschrijdingen van lasten/investeringen die conform de afspraken gemeld zijn maar niet formeel in het verslagjaar met een aangepaste begrotingswijziging.
Op basis van de financiële verordening zijn deze overschrijdingen, in lijn met afspraken met de raad, acceptabel onrechtmatig (punt 4 in bovenstaand overzicht).
Daarnaast hebben 4 inkopen het Europees drempelbedrag overschreden. Dit wordt met name veroorzaakt door meerwerk of door het plaatsen van meerdere soortgelijke opdrachten bij één leverancier. Het advies organisatieontwikkeling had betrekking op meerdere jaren, waarbij de Europese drempel begin 2023 is overschreven.
Tenslotte is voor € 300.000 in 2023 onrechtmatig uitgekeerd aan uitkeringen. Het gaat om 99 vorderingen van in totaal 56 cliënten, waarvan € 150.000 3 cliënten betreffen. Middels het interne controlesysteem in het uitkeringenproces heeft de gemeente Roermond dit zelf in het verslagjaar

2023 geconstateerd en zijn de vorderingen ook teruggevorderd. Daar waar dit over het verslagjaar 2022 niet tot een onrechtmatigheid leidde, moet dit nu wel als onrechtmatig worden bestempeld.

Ondanks dat het uitgangspunt van de wetgever is geweest dat de reikwijdte van de verantwoording door het college niet wijzigt ten opzichte van de situatie waarin de accountant een oordeel gaf, blijkt in 2024 dat dit toch wijzigt. Zonder deze wijziging zou de conclusie hebben geluid dat wij rechtmatig gehandeld zouden hebben.

Communicatie en participatie
Op 30 mei worden de jaarstukken verzonden naar uw raad en vindt er een persgesprek plaats over de jaarstukken 2023 en kadernota 2025 met de portefeuillehouder financiën, wethouder Franssen. Het persbericht is toegevoegd bij dit voorstel (bijlage 6). In lijn met de begroting 2023 en voorgaande jaren is er een overzichtelijke infographic opgesteld, die in één overzicht de belangrijkste resultaten van 2023 weergeeft (bijlage 7).

Maandag 3 juni a.s. wordt er door de financieel adviseurs een technische presentatie van de jaarstukken 2023 en kadernota 2025 gegeven, waar leden van de gemeenteraad zich voor kunnen aanmelden. In deze presentatie zullen de leden van de raad door het boekwerk geleid worden hoe een en ander geduid en/of gelezen moet worden.
Ook is er gelegenheid tot het stellen van technische vragen.
Mochten er daarna nog steeds technische vragen zijn, dan dienen deze uiterlijk 5 juni bij de griffie aangeleverd te worden. Beantwoording vindt vervolgens plaats vóór de gezamenlijke commissiebehandeling op 17 juni a.s.

Uitvoering en evaluatie

Datum	Onderdeel
30 mei 2024	Verzending jaarstukken 2023 naar de gemeenteraad en persgesprek
3 juni 2024	Technische presentatie jaarstukken 2023
3 juni 2024 t/m 5 juni 2024	Aanleveren technische vragen
6 juni t/m 7 juni 2024	Beantwoording technische vragen
11 juni 2024	Bespreking technische vragen in college
17 juni 2024	Gezamenlijke Commissievergadering
4 juli 2024	Raadsvergadering

Bijlagen
1. Jaarstukken 2023
2. Raadsbesluit
3. Voorstel tot budgetoverhevelingen
4. Voorstel tot resultaatbestemmingen
5. Begrotingswijziging
6. Persbericht
7. Infographic

Met vriendelijke groet,

het college van burgemeester en wethouders,
de secretaris, de burgemeester,

J. van Putten Y.F.W. Hoogtanders